

"– Jeg vil de skal slippe å evakuere om 50 år"

[Jan Boye Lystad, sogneprest i Halden 2. mars 2016](#) Halden arbeiderblad

– Jeg vil de skal slippe å evakuere om 50 år

«Nisser og dverge, bygger i berge», skrev Henrik Wergeland. Til sist blir han kvitt disse som absolutt skal bygge på fjell. Fjernes de, er det fritt fram å bygge på stranda med ballaststener og elvebanker av trefiber som fundament. «Hurra, nå miner vi nissene ut!» I så måte er Halden nissefritt.

Halden vil bygge bydel i vannkanten på Tyska. Samtidig er politikere klima- og miljøbevisste. «Vi vil invitere de andre partiene til å være med på det grønne skiftet i Halden. Det betyr gradvis utfasing av oljealderen, mer fornybar energi, prioritering av jordvern, omsorg og grønne verdier og edruelig økonomisk politikk», lyder et manifest. STORE ord. «Halden skal ha ambisiøse, men realistiske mål», sier kommunen. Et husløst Tyska er ikke særlig ambisiøst. Høyere vannstand om 50 år er ikke realistisk i dag ...

Og vannet steg. «Stigende havnivåer får store konsekvenser verden over», påpeker NASAs jordforskningsavdeling. «Over 150 millioner mennesker bor mindre enn én meter over havet, de fleste av dem i Asia». Det er gørlangt unna, sier vi som jaget nissene bort.

«Flere øystater i Stillehavet risikerer å forsvinne fullstendig, men også land i den rike delen av verden er utsatt. Lenger fram i tid kan store områder i den amerikanske delstaten Florida bli liggende under vann – hvis havet fortsetter å stige. Allerede i dag fører springflo til oversvømmelser i deler av Miami. Det skjedde ikke for noen tiår siden. Vi kommer til å merke havstigningen svært raskt».

NASA påpeker at USAs vestkyst kan komme til å oppleve en betydelig stigning i havnivåene bare de neste 20 årene. Det vil ta flere århundrer å reversere isens tilbaketrekking, sier glasiolog.

«Når havet ligger stille, kan noen ekstra centimeter virke ufarlig, men når høststormer kommer med ekstrem flo og høye bølger, kan følgene bli dramatiske og kostbare», sier norske forskere. «Se for deg nyhetsbildet med ekstremværhendelser og legg på en halvmeter. Da er det et helt annet bilde vi snakker om».

Studier konkluderer med at innen utgangen av dette århundret, vil havnivået stige med mellom 28 og 131 centimeter avhengig av videre utslipp av klimagasser. «Det er sammenheng mellom havnivå og temperatur. Jeg skulle ønske det ikke var slik», sier havforsker.

«Det tror vi ikke på!» I praksis avvises klimaforskning av Haldens politikere som skremselspropaganda og spekulasjoner når eiendomsutviklere inviteres til å bygge i vannkanten. På 70-tallet skrev Arnold Børud gospelsangen med strofen: «Hva hjelper det at du sier du tror, når ditt liv slår i hjel dine ord».

Vi legger begrensninger på utslipp når is smelter og havet stiger, og Jernbaneverket hever linja på grunn av nye vannstandskrav. Bruer må rives eller sporet legges et annet sted. Men Halden tror alle klimatiltak faktisk nytter og at vannet ikke vil stige (så mye)! På den ene side gjelder klimatiltak, som om man tok advarsler på alvor. På den annen side, når pengene lokker, blir Tyska bydel uten hensyn til hva som kan skje «om 50 år».

Tyskas jordsmonn er giftig og må byttes ut. Det må graves til under havflata for så å fylles opp til ca. 4 m.o.h. for å imøtekomme framtidens anbefalinger. Hvem skal betale det? Ingen, for ingen våger å snakke om behov og kostnad for utgraving og fire meters høyde før bygging – av parkeringskjelleren! De første som flytter inn vil heller ikke plages av vannstand.

Men; klimatiltak begrunnes gjerne i framtiden og hensynet til barn og barnebarn. Å forsake bygging i vannkanten er ansvarlige klimatiltak for den kommende generasjon; de slipper å evakuere om 50 år og tape investeringen.

Men kommunen ser ikke 50 år frem her! Det er bilkjøring nå som skal forsakes, ikke tomtesalg på stranda. Nå kan det selges i 100 millioners klassen! Eiendomsutvikler bryr seg heller ikke. Boligene blir sannsynligvis solgt på tegnebrettet, og pengene sikret ved overtakelse. «Etter meg kommer syndfloden». Barn og barnebarn sitter igjen med vann til knes – og Svarteper! Dette er den gangen jeg faktisk håper å ta feil, men uten å tro det selv.

Hvorfor skal en prest bry seg? Riktig! Jeg bryr meg heller ikke mer enn å stille spørsmål. Politikere må svare og ta beslutninger – ikke jeg. Om de bygger og selger uten å lytte til kvalifiserte advarsler, er det ingen ting noen kan gjøre uansett! Om 30 år er jeg 90 og «hva var

det jeg sa» refererer da bare til spørsmål jeg nettopp besvarte fra hjemmesykepleien om hvitost eller gouda.

«Som du sår, skal du høste», sier Boka. «Som man reder, ligger man», sier vi. Paulus har imidlertid innertieren: «Det gode som jeg vil, gjør jeg ikke, men det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg».

Dette tidløse: Hva er det gode jeg vil? Hvorfor er det et gode, og hvem er det et gode for? Hva gjør jeg når jeg så inderlig vet det gode er et gode bare for meg og min lommebok, mens det er et onde for andre – men de vet det ikke ennå. Motiver?

I tillegg viser Paulus til at vi handler mot bedre vitende! Vi vet hva som er best. Vi vet hva vi burde gjort mot den kommende generasjon; vi som har fått alt fra våre foreldre. «Det onde som jeg ikke vil, det gjør jeg». Det er blitt populært å vise at Paulus tok feil. Her er muligheten! Trodde aldri jeg skulle ønske nissene velkommen tilbake.